

Мороз О. О.

Науковий керівник: Кушнір Т. М. к.е.н., доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

В сучасному світі інноваційна діяльність, що впроваджується національними підприємствами на внутрішньому та міжнародному ринках, стала надзвичайно важливою для забезпечення економічного зростання, науково-технічного і соціального прогресу. Саме тому, розвиток інноваційної і науково-технічної сфер діяльності набуває стратегічного змісту. Створення інноваційного середовища в різних галузях людської діяльності призводить до глибоких структурних змін, що додає економічній системі активності та сприяє позитивним перетворенням. Інноваційний тип розвитку – спосіб економічного зростання, що базується на постійних і систематичних нововведеннях, спрямованих на суттєве поліпшення діяльності господарської системи, для створення інноваційних товарів і формування конкурентних переваг, на періодичному перегрупуванні сил, обумовлений логікою НТП, цілями і завданнями розвитку системи, можливістю використання ресурсних факторів у створенні інноваційних товарів і формуванні конкурентних переваг [2, с. 58]. В контексті значення для економічного добробуту, інновації пов'язані з підприємствами як головними суб'єктами та двигуном мікроекономіки. В. Сизоненко визначає інноваційне підприємництво «як вид діяльності, спрямований на створення нового попиту на продукти, технології, послуги, що супроводжується формуванням відповідних новітніх методів організації виробництва та управління, комерційного використання нововведень.» [5, с. 121].

Важливим критерієм інноваційного підприємництва є впровадження нових ідей і технологій у бізнес-процеси, з метою отримання прибутку. Такий тип підприємництва потребує залучення значних фінансових інвестицій для проведення наукових досліджень та використання спеціального обладнання і кваліфікованого персоналу. Головною умовою для забезпечення інноваційного розвитку підприємства є наявність інноваційного потенціалу. Під поняттям «інноваційний потенціал підприємства» в економіці прийнято розуміти сукупність характеристик підприємства, які визначають його здатність здійснювати діяльність щодо створення і практичного використання нововведень [4, с.138]. У світі інноваційне підприємництво перебуває на піку розвитку. Це пов'язано з тим, що багато країн створюють сприятливі умови для стартапів та інновацій. Найбільші інноваційні центри знаходяться в США, Китаї, Японії, Європі та Ізраїлі. «У таких країнах надають перевагу заходам прямої фінансової підтримки, що надає можливість державі визначати, які технології або який сектор економіки потрібно розвивати в першу чергу» [1, с. 79]. Головний фінансовий інструмент державної інноваційної політики - використання коштів державного бюджету, у тому числі пряме виділення коштів на пріоритетні напрямки інноваційного розвитку. У країнах з розвинутою ринковою економікою держава несе від 20 до 50 % національних наукових інноваційних витрат зі стимулювання розвитку малого інноваційного підприємництва. Зараз інноваційне підприємництво активно розвивається в таких галузях, як інформаційні технології, біотехнології, енергетика, електроніка та інші.

Механізм, що створює підприємницьке середовище, сприятливе для інновацій, частково базується на венчурному фінансуванні. Венчурний бізнес, що є формою малого і середнього інноваційного підприємництва, зазвичай фінансується приватними інвестиційними компаніями, що отримують підтримку від державних і суспільних фондів. Ця форма залучення довгострокових інвестицій має успішний досвід використання в країнах Європи та США. Зростання інтересу до інноваційного підприємництва сприяє створенню нових технологій та продуктів, підвищенню рівня життя людей та збільшенню економічного

потенціалу країн. Саме тому, ці країни мають великий вплив на економіку світу та є критичним фактором для створення нових технологій та продуктів. В Україні процес створення інноваційних підприємств розпочався у 2012 році, оскільки впровадження інновацій є важливим чинником сталого розвитку суспільства та національної економіки загалом. Визначальним фактором його розвитку є державне регулювання. «Функцією держави в цьому аспекті є створення інституціонального середовища, яке спроможне забезпечити належне фінансування організаційних структур, що генерують інновації у стратегічно важливих для економічної безпеки галузях, та конкурентоспроможності національної економіки.» [3, с. 17]. Також, державне втручання повинно узгоджуватись з механізмами ринкового саморегулювання, держава має не заважати їх дії, а коригувати та доповнювати. У 2019 році в Україні було схвалено Національну стратегію розвитку інноваційної діяльності на період до 2030 року, яка передбачала збільшення обсягу власних наукових досліджень та розробок, підвищення ефективності використання інтелектуальної власності, створення умов для розвитку стартап-екосистеми та залучення інвестицій до інноваційного сектору економіки. Проте, на сьогоднішній день ця стратегія реалізовується повільними темпами, особливо через початок повномасштабної війни. Для забезпечення активності інноваційного підприємництва необхідна не лише мотивація до впровадження нововведень і розуміння необхідності оновлення застарілого обладнання для поліпшення ринкової конкурентоспроможності. Також важливо мати ефективну систему стимулів, що спрямована на збільшення продуктивності виробництва. Саме тому, для підтримки інноваційної діяльності в Україні, держава повинна створювати системи заохочення малого підприємництва, оскільки саме вони здатні впроваджувати нові ідеї та гнучко адаптуватись до змін. Важливо створити інвестиційні проекти та залучитися підтримкою міжнародних організацій для розвитку інновацій та технологічної бази. Інноваційне підприємство потребує наявності висококваліфікованих кадрів. Тому, необхідно забезпечити доступ до кваліфікованих працівників, створивши спеціальні освітні програми, що спрямовані на підготовку фахівців для інноваційної сфери. Країні необхідна увага до культури інновацій в суспільстві, що включає підтримку наукових видавництв та наукових видань, розвиток освітніх програм в засобах масової інформації, підвищення якості навчання та наукових досліджень, використання сучасних комп'ютерних технологій. Загалом, розвиток інноваційних технологій є ключовим фактором розвитку національної економіки. Провідні країни світу щороку інвестують чималі кошти у розширення науково-технічної бази підприємництва. Україні слід приділити більше уваги розвитку інноваційного підприємництва. Її майбутній успіх та місце в світовому співтоваристві залежать від розробки власної моделі інноваційного економічного розвитку, яка дозволить швидко досягти рівня розвинених промислових країн і перейти на науково-інформаційний технологічний спосіб виробництва, що базується на інтелектуальній власності та знаннях. Для успішної реалізації цієї моделі розвитку, саме держава має створити сприятливі умови, які допоможуть успішно втілювати інноваційні ідеї та проекти, забезпечуючи організаційну та фінансову підтримку.

1. Водянка Л. Д., Підгірна В. С., Сироїжко К. В. Зарубіжний досвід державного регулювання інноваційної діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 9. С. 77–82
2. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулова М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2012. 448 с.
3. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін.; НАН України. К., 2015. 336 с.
4. Микитюк П. П., Крисько Ж. Л., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Скочилас С. М. Інноваційний розвиток підприємства. Навчальний посібник. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.
5. Сизоненко В. О. Формування і розвиток національної системи підприємництва: теоретико-методологічні аспекти і механізми реалізації: монографія. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 229 с.